

Ljudska Samouprava

Glasiło gospodarstva, prosvete in politike.

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina do
konca leta 1926
30 Din.

Številka poštno-
čekovnega urada
Ljubljana 12.592.

Uredništvo
in upravištvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Vseslovanska ideja. — Panevropski kongres. — Misija Narodne Radikalne stranke v naši državi. — Prednotranjo politično kampanjo. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Dopisi. — Statuti NRS. — Inserati. —

Vseslovanska ideja.

(Ob priliki obiska bratov Čehoslovakov.)

Kočevje, začetkom oktobra 1926.

Kdo izmed zrele in stare generacije se sentimentalno ne spominja vseslovanskega navdušenja, vseh tihih nad in stremljenj ter dalekosežnih svet preobračajočih načrtov, ki smo jih pred svetovno vojno gojili v svojih prsah, zroč polni hrepenenja in pričakovanja v matuško Rusijo. S kako jezo in zaničevanjem smo gledali na nemške liste, n. pr. Neue Freie Presse, ki je pisala o velikem možu o Nevi, ki stoji na lončenih nogah? Ter razne neslane dovtipe v raznih judovskih v nemščini pisanih listov na račun svete naše Rusije? Nič nam ni omajalo vere v matuško Rusijo, nič v vero, da sta ruski narod in ruski car eno, ki p. ideta lepega dne kot kraljič po nevesto in nas osvobodita nemško-madžarskega jarma. S hrepenenjem in trepetanjem nedolžne deklice neveste smo pričakovali tega dne — prvo etapo smo videli v balkanski vojni, drugo pa, ko so stali Rusi v ogerski nižini in že gledali v Budapešto in ko je trebalo le še en sunek, pa bi bili ne samo v Budapešti, ampak tudi v Beogradu...

Neizčrpna je bila moč in vztrajnost, ki smo jo črpali iz te vere. Ta vera je delala čudeže — provzročala je, da smo fronto nasproti nadmočnim zatiralcem ne samo vzdržali, ampak jo še celo dnevno ojačevali.

Na čelu te borbe in idealnega zanosa ter trdne vere v boljšo bodočnost so ko-

rakali kot vzor bratje Čehi, disciplinirani na podlagi te ideje v Sokolstvu; Sokol je objel tudi Jugoslovane in kjer je bil Sokol, tam je bilo tudi sokolje gnezdo panslavizma, ako smemo to idealno vero tako imenovati...

Toda ne v mali veri se imamo baš tej ideji zahvaliti za svojo današnjo državno samostojnost in torej posredno tudi bratom Čehom, tem neomajnim borcem za vseslovansko idejo.

In borci izza starih robskih dni so se sešli te dni kot predstavniki vsak svoje samostojne države na svobodnih tleh države Srbov, Hrvatov in Slovencev; prišli so češki poslanci in senatorji, da imenom svoje države vrnejo obisk starim svojim prijateljem in sobojevnikom in da na novi podlagi navežejo še trdnejše stike za bodočnost.

Toda s kakšno idejo? Ali zopet na stari vseslovanski podlagi?

Stare vseslovanske ideje ni več. O tem si je škoda delati iluzije. Z zlomom caristične Rusije se je razblinila tudi vseslovanska ideja, ki je koreninila v njej, v nič. Toliko manje, ker so glavni nositelji te ideje dosegli več kot jim je ta ideja zamogla dati: lastno državnost.

In vendar ta ideja živi. To čutimo, ker jo upoštevamo. Toda v izpremenjeni obliki. Ako je vseslovanska ideja imela za cilj prej predvsem osvoboditev slovanskih narodov izpod tujega jarma z rusko pomočjo, ima sedaj za cilj izgraditev in napredek slovanskih držav iz lastne moči, toda ob vzajemni solidarnosti in podpori. Sedaj si podajamo roke kot svobo-

den mož svobodnemu možu, kot brat bratu, pripravljeni na skupno obrambo in skupno delo za skupen napredek. In le v daljni bodočnosti miglja zaenkrat še nedosegljivi cilj: Združene Slovanske države od Adrije do Vladivostoka, od Baltika do Egejskega morja.

In pod temi avspicijami kličemo tudi mi bratom Čehoslovakom kot nositeljem vseslovanske ideje: Dobrodošli, bratje!
S.

Panevropski kongres.

Kot smo že v eni izmed predidajočih števil napovedali, se je vršil od 3.—6. oktobra t. l. takozvani panevropski kongres na Dunaju. To gibanje je započel nemški grof Coudenhove-Kalergi. Stremi za odpravo carinskih in gospodarskih mej vseh držav, ki leže med Anglijo in Rusijo. Centrum bi torej tvorila Nemčija. Vse te države naj bi se zvezale v Zvezne Države Evrope. Voja med njimi naj bi bila nemogoča. Dejstvo, da izločuje ta program edini dve državi, ki bi lahko zadrževali premočni nemški vpliv iz te zveze, je dalo slutiti v celem tem gibanju — nemško kopito. Friedrich Naumannova druga izdaja „Mitteleuropa“.

Temu primeren je bil tudi prvi kongres. Udeležil se ga ni noben odgovoren državnik. Oficijelnih zastopnikov države seveda sploh niso poslale. Glavno besedo so imeli naravno Nemci kot nosilci te ideje, ki je za njih gospodarstvo zlata vredna. Ostali

Statuti Narodne Radikalne Stranke

usvojeni na Zemaljski Radikalni Konferenciji održanoj 21. i 22. novembra 1911. god. u Beogradu, i izmenjeni u sednicama Glavnog Odbora Radikalne Stranke iz cele zemlje, održanim 25., 26., 27. i 28. septembra 1920 godine u Beogradu.

(Konec.)

VI.

Organi strankini.

Član 81. — Organi stankini mogu biti samo oni, koje Glavni Odbor prizna. Oni se moraju uredjivati po uputstvima Glavnog Odbora.

Glavni je organ strankin onaj, koji Glavni Odbor izdaje. Ostale organe mogu izdavati mesni, sreski i okružni odbori, ili klubovi, ali samo po odobrenju Glavnog Odbora.

Član 82. — Strankine organe uredjuju redakcioni odbori, koje dotični odbori sa-
stavljaju. Tako isto oni određuju i urednike

i vlasnike, saradnike ostalo osoblje administracije.

Rashode oko izdavanja i uredjivanja organa strankinih snose kase odbora koje ih izdaju.

VII.

Klubovi i čitaonice.

Član 83. — Članovi stranke jednog mesta mogu, po dozvoli Glavnog Odbora, osnovati klubove sa čitaonicama sa zadatkom, da predavanjima, diskusijama i čitanjem pripomažu svome političkom obrazovanju i širenju načela strankinih. Tako isto i radikalni omladinci, u svima onim mestima, gde nisu osnovani klubovi radikalne omladine, mogu osnovati omladinske radikalne klubove s istim ciljem.

Rad ovih klubova podleži kontroli Glavnog Odbora i ovaj ih može svagda zatvoriti kad nadje da to interesi stranke nalažu.

VIII.

Prelazna naredjenja.

Član 86. — Ovaj će statut stupiti u život, kad ga Glavni Skup stranke, sazvan i sastavljen po sadašnjim statutima stranke, usvoji. Po objavi ovih statuta pretaće da važe do sadašnji statuti stranke.

Član 87. — Čim ovaj statut stupi u život izvršiće se u svima mestima Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca ponovna organizacija stranke, kako je ovim statutima propisano, i formiraće se novi sreski i okružni odbori, kao i preurediti sve strankine ustanove.

Član 88. — Glavni Odbor stranke, koji je po dosadašnjim statutima formiran, zadržaće svoj mandat do saziva prve Zemaljske Skupštine.

udeležniki so bili ali radovedneži ali naivneži. Med slednje štejemo tudi one, ki so se kongresa udeležili iz razloga, „da so bili tudi zraven“. V treh dneh se je absolviral v obliki malega teatra preje pripravljeni in naštudirani program, se sprejele že davno preje sestavljene frazaste resolucije in gospodje so šli narazen.

Ta ideja bo napravila — ako ga že ni — še večji fijasko kot Društvo narodnih manjšin. To je farsna izdaja lepe, resne in težko zaželjene ideje o večnem miru in bratstvu vseh narodov in ljudi.

In kot farsa zamore resni ideji le škoditi.

Misija Narodne Radikalne stranke v naši državi.

(Izveček predavanja Dr. Ivana Sajovica na družabnem večeru NRS dne 2. oktobra t. l. v Kočevju.)

Država se je prvotno razvila iz družine. Poglavar družine je z njeno pomnožitvijo in razširitvijo postal poglavar zadruge, rodu, plemena. Moči in veljavi rodu ali plemena ali plemenov je odgovarjal tudi njegov naslov: župan, veliki župan, knez, in pozneje v urejenejši in že razviti močni državni obliki in zavesti kralj, car.

Poglavarju družine in zadruge stoje ob strani ostali moški člani kot svetovalci. Pri plemenu je radi velikega števila njih krog običajno omejen na izbrane ali dedne svetovalce iz uglednih familij. Tu leži zametek plemstva ali aristokracije.

Razmerje med državnim poglavarjem in ostalimi sodržavljeni določa vladno obliko. Ako je poglavarjeva volja edino merodajna, imamo absolutistično vladavino, kjer je on komandant, vsi ostali pa podložniki. Ako je več takih poglavarjev, običajno iz plemiških rodbin, potem imamo oligarhijo. Absolutistične države so bile stari Egipt, Babilon, Asirija, oligarhije večina grških držav, stari Rim (patriciji), Kartago, Nemčija, Poljska. Novejše absolutistične države so bile Francija za časa kraljev, Avstrija, Rusija, Prusija. Ako pa so vsi sodržavljeni enaki, res državljani in ne podložniki, ki soupravljajo skupno svojo lastno domovino, državo, potem pa je to demokratična vladavina. Na čelu nje stoji od časa do časa voljeni ali dedni državni poglavar po volji ljudstva, ki z ljudstvom na podlagi od ljudstva doprinešenih zakonov skrbi za red, varnost in izpolnjevanje zakonov ter za pravilni sklad državnih in ljudskih interesov. Tu je takorekoč država ljudstvo in ljudstvo država. Odloča večina vodilnih uravničencev oziroma od njih izvoljenih zastopnikov, poslancev v parlamentu. Kar sklone večina, a državni poglavar po predpisih temeljnega državnega zakona, ustave, potrdi, je zakon, to je pravilo, ki je pod kaznijo obvezno za vse državljane enako.

Zgodovinska razvojna linija vladavine gre od enega vladarja (absolutizem) k večim (oligarhija) in od teh k vsem (demokracija). In zdi se, da stojimo na preobratu, da gremo danes od vseh zopet k oligarhiji in enemu (fašizem), torej obratno razvojno pot nazaj.

Ta zgodovinska razvojna pot je pisana s krvjo. Absolutistični vladar brani z mečem, kroglo in vrvo svojo oblast; ječa in izgnanstvo so že kazni milosti. Konfiskacija premoženja sledi kazni (Frankopani, Francija kraljev, Avstrija na Češkem, Ogrskem, v

Italiji, Rusija in Sibirija, Srbija Obrenovičev). S težko krvjo je tudi pisana, ako se ljudstvo upre, da s silo spremeni vladavino. Angleška, francoska in v najnovejšem času ruska revolucija, gredo preko milijonov mrličev, revolucionarnih, nedolžnih žrtev.

Politika je stremenje in delovanje, ki gre za tem, da se država in ljudstvo vodita v skladu z napredkom ter ljudskimi in javnimi interesi. Njen cilj je kar najvišji napredek ljudstva na vseh poljih njegovega žitja in bitja, kar največje pospeševanje njegovih interesov in vsled tega pravočasna ukrepitev potrebnega, da se ljudstvo harmonično razvija in da se obvaruje krvavih revolucionarnih pretresljajev, ki ogrožajo vsak narod v njegovi existenci. Voditi politiko se pravi razumevati in predvidevati ter potrebno pravočasno ukreniti.

Mi prečanski Jugoslovenci v novem veku ne poznamo absolutističnih vladarjev ali oligarhov. Vsled tega so nam bili prihranjeni medsebojni boji. Mi smo prišli v srečen položaj, da smo predvsem po zaslugi junške Srbije dobili z mirovnimi pogodbami kar takoj ne samo lastno državo, ampak tudi že garantirano demokratično vladavino. Samo pogled na francosko ali sedanjo rusko revolucijo naj nam zadostuje, da uvidimo, koliko potokov lastne krvi smo si s tem prihranili. Toda sladko je samo to, kar se v boju, s trudom pridobi. In ker pri nas vsled tujega jarma ni stal in tudi ni mogel stati cel narod v boju za svojo lastno državo in demokratično vladavino, zato manjka večini tudi še pravo razumevanje, kaj pomeni lastna država in prava demokratična vladavina. To je senčna stran prihranitve teh notranjih bojev.

Ne manjka pa tega razumevanja našim bratom Srbijancem. S puško in handžarjem v roki so si v nešteti krvavih bojih, trajajočih nad 80 let, izvojevali lastno državo, in ko je tej na čelu stal sicer sin lastnega naroda, toda absolutist Obrenovič, so podvzeli hude in žrtve polne boje za demokratično vladavino. Narodna Radikalna Stranka je bila ona, ki je prva oficijelno v predvojni Srbiji postavila ta cilj, cilj osvoboditve od tiranstva in samovlade, samoupravo ljudstva za svoj program. Po dolgotrajnih hudih notranjih bojih se ji je to posrečilo in spremenila je Srbijo v parlamentarno demokratično vladavino (1903). S tem jo je usposobila, da osvobodi tudi ostale brate po krvi iz tujčevega jarma ter jih združi v svobodni višji državni organizacijski formi, kar se je zgodilo z balkansko (1912/13) in svetovno vojno (1914/18).

Stranka, ki lahko pokaže na taka svoja dejanja svetovno-političnega pomena, je brezdvomno izvanreden pojav, ki ima svetovno reputacijo in najvišje zaupanje ter vsled tega tudi bodočnost pred seboj. Ta bodočnost je vidna. Ne samo, da ostale stranke po državi nimajo vsedržavnega umevanja in programa ter tiče še vedno v starih provincijalnih škornjih, tudi volilci sami ženejo stranko v naloge bodočnosti. Dočim število volilcev in poslancev vseh drugih strank v državi stalno pada, narašča stalno in dosledno število volilcev in poslancev NRS in to od volitev do volitev (leta 1920 92 poslancev, l. 1923 108, l. 1925

143 od 315). Tudi zadnje občinske volitve so posvedočile isti razvoj. Stranka pa tudi umeva glas časa: od srbske NRS se je že leta 1919 pretvorila v NRS Srbov, Hrvatov in Slovencev z vsedržavnim programom. Le njene organizacije segajo od Triglava do Gevgelije, od Timoka do Jadrana. Kdor stopi v njene vrste, se je isti trenutek povzdignil iz ozke podeželske okolice na nivo vsedržavnega motrilca in sodelavca, toraj na nivo državljana drugih kulturnih narodov, katerim je država, ne pa godrnjanje in zabavljanje, ljudski instrument.

S tem je pa tudi dana naloga NRS v bodočnosti. Njena vidna naloga je združitev vseh ustvarjajočih vso državo kot tako vpoštevajočih elementov pod svojim okriljem, da ojačena v delovno vsedržavno večino napravi na podlagi enotne zakonodaje in smotrene uprave red v državi in ustvari s tem potrebne predpogoje za gospodarski procvit ter najlepšo bodočnost ljudstva.

Specijelno mi Slovenci, stisnjeni med Italijane in Nemce, imamo ves interes na tem, da se zavzame za nas in zaslužnjene naše brate mogočna vsedržavna stranka. To bo pa le storila, ako stopimo v njene vrste ter jo navežemo tako politično interesno na nas, da bo naš interes tudi njen in državni interes.

V ta namen se pa ne smemo posluževati sredstev drugih strank: laži, intrig, opravljanja, zmerjanja, ampak le lepih metod: ljubeznjivosti, splošne susretljivosti, priličnih pojasnil v gornjih smereh, ter prostovoljne premišljene odločitve enakopravnega med enakopravne. Imejmo vedno pred očmi, da nam je brat mio, katere vere ali — stranke bio, in da je le žalostna preteklost ono, ki zastira našim sobratom jasen in odločen pogled v skupno bodočnost.

To je misija NRS v državi in radikalov med ljudstvom. (Gromovito ploskanje.)

Pred notranjo politično kampanjo.

Kočevje, začetkom oktobra 1926.

Naši nevladni listi so v opisu notranje politične situacije postali že nadležno otročji. Vsak dan imamo vladino krizo, krizo dveh, treh strank, zlasti vladnih, in napol sedi na ministerskih klopeh že polovica vsaj po imenu znanih parlamentarcev. To že ni več politiziranje, to je otročarija. In ubogi bralci in abonenti jo morajo prenašati dan za dan. Vzrok: če jaz nisem na vladi, naj pa vse vrag vzame! In vsaj z nagajanjem naj se uveljavim, češ, da sem še tu!

Da omejimo vsaj nekoliko to nezrelo dnevno brbljanje, natočimo vsaj za naše bralce kar se da čistega vina: niti vlada niti nobena stranka v vladi ni v krizi. To so le pobožne želje onih, ki se jim cede sline po ministerskih sedežih, do katerih bi mogli priti le potom kriz.

Tudi vlada ni slaba; saj razpolaga od 315 z okroglo 200 poslanci. Taka večina je brez dvoma delazmožna. Pa tudi delavljna; v njenem programu je cela vrsta za ljudstvo nujno potrebnih in dobrih zakonov, ki pridejo v tej seziji na vrsto. Toda čimbolj opozicija vpije in nagaja ter resno delo zavira, tem pozneje bodo ti ljudski načrti uzakonjeni. Kdo torej delo zavira, je jasno.

Vlada Nikole Uzunovića stoji trdno; ona združuje v sebi centra obeh vladnih strank,

držec skrajne levičnike in desničnike obeh strank v potrebni razdalji. Je torej uravnotežena in v svojih ciljih smotrena.

Razni špekulanti torej, kot izgleda, še ne pridejo tako kmalu na račun. Ali pa morda sploh ne. Gremo pač nasproti novim časom, v katerih se staro ne povrača. In enkrat je tudi treba delati, ne pa samo poditi volilce k volilnim žaram, kot to želi opozicija.

Iz NRS.

Šef stranke gospod Nikola Pašić biva v Dalmaciji v Cavtatu na oddihu. V Beograd se povrne za slučaj spremembe vremena.

Člani glavnega odbora NRS izmed Slovencev so: mariborsko volilno okrožje Ivan Tavčar iz Maribora, za mestno ljubljansko Dr. Niko Zupanić iz Ljubljane, za ljubljansko-novomeško Dr. Ivan Sajovic iz Kočevja. Ti člani se imenujejo tudi delegati, ker so delegirani v poročanje iz svojega okrožja, posvetovanje in sklepanje v Glavnem odboru.

Družabni radikalni večer v Kočevju se je vršil dne 2. oktobra t. l. v Veliki dvorani hotela Trst. Udeležilo se ga je nad 80 članov, poleg tega pa še v posebno lepem številu ribniški in mozelski radikali, ostale organizacije v srezu pa po zastopnikih. Pri tej priliki je imel predsednik srezkega odbora Kočevje daljše predavanje, ki ga, v kolikor je bilo namenjeno za javnost, prinašamo v današnji številki v izveščku.

Tedenske vesti.

Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta dne 6. oktobra zaeno s prestolonaslednikom kraljevičem Petrom zapustila Bled ter se zopet vrnila v Beograd. Tam so jih na kolodvoru pričakali vrhovi vlade, vojaške in mestne oblasti. Točno ob polnoči je s kraljeve palače zopet zavihrala trobojnica — znamenje, da se je kralj zopet nastanil v palači.

Umrta je v Kranju gospa Marija Bendenk, posestnica in gostilničarka, skrbna poštena slovenska mati zlatega srca. Celo svojo rodbino je vzgojila, izobrazila in preskrbela vzorno. Naj ji bo zemljica lahka, preostalim pa naše globoko sožalje.

Velika povodenj je uničila koncem septembra t. l. Poljansko dolino do Škofje Loke in od tu na obeh straneh Sore do Medvod. Poleg silne materialne škode so tudi človeške žrtve na življenju. Prebivalstvo je tem težje prizadeto, ker se še od zadnje povodnji pred dvema leti ni oporavilo. Gorski masiv med ljubljanskim barjem in Poljansko dolino je očitno še preostali živi vodni hranilec jezera, ki se je razprostiralo pred nekaj tisočletji po sedanjem ljubljanskem barju, iz katerega je griček ljubljan-

skega gradu molil kot otoček. Tudi družina urednika našega lista je težko prizadeta. Oblasti so vpeljale nabiranje za prizadete po celi Sloveniji.

Volitve v Trgovsko in Obrtno Zbornico niso tako izpadle kot so želeli in predvidevali ljubljanski kolovodje raznih političnih strank ter s silno pompozo napovedovali sijajno svojo zmago, nasprotnikom, glavno SDS, pa pogreb. Zgodilo se je baš nasprotno: oni, ki bi morali v grob, so ostali sveži in krepkejši kot so bili kdaj preje, a pred volitvami širokoustni zmagovalci so težko blamirani utihnili. Za vodstvo politike je treba pač nekoliko več kot pa praznega kričanja in smešnih osebnih ambicij ali odbijajoče poravnave lastnih osebnih, morda nekoliko maščevalnih računčkov. SLS je tudi s temi volitvami sijajno posvedočila, da njeno vodstvo ni več kos nalogam časa, ostali njih zavezniki pa lahko rečejo, da ne samo slepa, ampak tudi tepena kura včasih zrno najde. Volitve so tudi sijajno posvedočile pravilnost stališča našega lista, ki je v jedru nastopil proti nenaravni zvezi, podobni pisani sraki, ne pa zdravi gospodarski ideji. Bodoča zbornica, motrena iz političnega stališča, bo izgledala takole: 30 izrazitih demokratov, 4 naprednjake, 3 radikale, 1 radičev, 2 Nemca in celih 8 — osem klerikalcev. Kako že pravi znani srbski pregovor? Izganjali so lisico — izgnali so pa — volka!

Ljubljanski „Sveti Trije Kralji“, kot je krstil ljubljanski humor mestne občinske gerente gg. Dr. Puca, Turka in Likozarja, so po dveletnem gerentovanju oddali 7. t. m. svoje posle vladnemu komisarju Dr. Mencingerju, ki ga je na mesto gerentov imenoval notranji minister. Nas podeželske Slovence je naravnost veselila smotrena in stvarna vidna delavnost odstavljenih gerentov, ki so za Ljubljano mogoče več storili v dveh letih, kot bo morda bodoče legalno zastopstvo v dveh periodah, ako ne bo imelo trdne delovne večine. Naši javni zastopniki imajo namreč predvsem to težko napako, da govore veliko preveč skozi okno za kroglice kot pa delajo v korist stvari. Bodo morali pač volilci sami napraviti potrebno izbiro med bodočimi kandidati, tako da bomo na našo tretjo državno prestolico, belo Ljubljano, v resnici lahko ponosni.

Draginjski zakon je sedaj po Kočevju nehal strašiti. V najhujši akciji je bil baš pred volitvami v Trgovsko in Obrtno zbornico, dočim so se sodne razprave vršile po volitvah. Pri tej priliki naj popravimo tudi zadnje tozadevno naše sporočilo glede kaznovanja na sodišču, da so namreč ponovitveniki bili milejše kaznovani kot prvenci in da forej rekriminacija v posebnih metodah odpade. Neki kaznovanec je namreč svojo kazen očitno napačno razumel. Upamo, da bo naš kočevski poslovni svet, ki velja za absolutno korektnega in solidnega,

v bodoče pod takimi zakonskimi dobrotami, ki za piškavo policijsko malenkost diktirajo obligatno zaporno kazen, pošten.

Slavenska banka d. d. Zagreb, s podružnicami po celi državi in na Dunaju, je ustavila izplačila. Sedaj se vrše pogajanja med interesi, da se reši, kar se rešiti da. Ob tej priliki razmišlja pristojni minister Dr. Krajač, kakšen zakon bi se moral napraviti za take posebno narodno gospodarstvo težko ogrožujoče slučaje.

Češki parlamentarci pridejo 11. oktobra t. l. tudi v Ljubljano. To bo pri oficijelni stik dveh državnih ljudstev, starih zaveznikov izza žalostnih dni, na svobodnih slovenskih državnih tleh. Tam primerno se bela Ljubljana pripravljen tudi na sprejem. Tudi mi kličemo: „Dobrodošli, bratje!“

Nettunske konvencije, o katerih je naš list poročal v posebnem članku, hoče imeti Italija čimprej uzakonjene, da se na njih podlagi vzpostavijo čimprej gospodarske zveze med obema državama. Radič, ki je svoje dni grmel proti njim, je dal še svoj pristanek. Kot znano, so sklenjene za dobo petih let. Ako bodo v škodo našemu gospodarstvu, si jih bo čez pet let revidiralo.

O novem občinskem zakonu, ki naj bi veljal za celo državo, pišejo nekateri listi. Na njegovi podlagi naj bi se potem izvršile naenkrat nove volitve po celi državi. Z ozirom na tudi druge nujne zakonske osnutke bo iz te moke težko pred jesenjo 1927 kruha. Nato bi prišla na vrsto srezka zastopstva, nato pa oblastna, tako da bi se stopnjema vzpostavilo samoupravna telesa v celi državi.

Minister Dr. Nikič je dne 8. t. m. podal demisijo. Radič se je očitno obrnil na zelo visoko vzvišeno mesto, češ, da bora-vek njegovega disidenta v sporazumni vladi med njim in radikali pomeni stalno izzivanje in je proti duhu sporazuma, vsled česar ni medsebojnega zaupanja in vsled tega tudi pravega dela ne v vladi. S stvarnega stališča ima Radič prav, samo ako bi se duha sporazuma tudi sam držal. Vprašanje pa je, in bo moral biti Radič zelo previden, da se bo ubranil, ako ni namreč z Nikičem sprožil kamen, ki potegne za seboj grmado, ki pokoplje tudi Radiča pod seboj.

Dvolicno vlogo na Balkanu igra Bolgarija. V Beogradu zatrjuje, da ji ni nič dražjega na svetu kot dobre razmere z Jugoslavijo, da je njena srčna želja, da pride do zveze med obema državama, v Rimu pa podaja bolgarski zunanji minister Burov javno časnikiarjem izjave, ki govore popolnoma drug jezik. Kralj Boris se je prvotno nameraval v italijanski kraljevi hiši tudi poročiti, kar bi bila politična poroka prve vrste. Zdi se pa, da mlada dva kot človeka nista našla pri svidenju potrebnih medsebojnih simpatij, vsled česar so računi italijanskih in bolgarskih diplomatov nekoliko prekrižani. Sicer pa gredo stvari svojo

Glavnica . . . 3.000.000 Din
Rezerve proti . . . 700.000 „
Stanje vlog ca 20.000.000 „

Brzajavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko. Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Obrestovanje vlog do dneva
polega do dneva dviga:

brez odpovedi 5%
na 1 mesečno odpoved 6%
na 3 mesečno odpoved 7%
na 6 mesečno odpoved 8%

Rentni in invalidski davek plača
banka sama.

Uradne ure: od 1/29. do 12. pred-
pol. in od 3. do 5. ure popoldne.

stvarno pot brez posebnega vpliva osebnih zvez. In ta pot za nas ni neugodna.

Iz Rusije prihajajo zopet interesantne vesti. Kot znano obstoja dvoje kril ruski narod vladajočih komunistov ali boljševiskov. Eno krilo, tisto ki ima krmilo v rokah, z Rikovom in Stalinom na čelu, je za popuščanje komunizma v gospodarskih vprašanjih, druga s Trockim, Zinovjevim, Radekom itd., bivšim komunističnim veličinami, pa je očitno iz taktičnih in osebnih razlogov novi popustljivi gospodarski politiki nasprotna in zahteva prostost kritike in boljše metode v gospodarskem življenju.

Ker se dne 25. oktobra vrši vseruska konferenca sovjetskih zaupnikov v Moskvi kot najvišje strankine inštanca, sta obe krili začeli delo in agitacijo med pristaši. Bil bi naravni razvoj, ako pride med komunisti do razcepa in medsebojnega boja, do česar sigurno prejalislej sigurno pride, ker logična razvojna posledica takih revolucij je konečno le uravnoteženje vseh sil in interesov, torej zdrava demokracija.

Dopisi.

Dolenjavas pri Ribnici. Pred nekaj dnevi se je našlo pri nas mačko, pribito na križ. Seveda se jo je neslo takoj v farovž. Stisnile so se glave, kdo bi utegnil to storiti: liberalec, brezverec, Sokol seveda! O tem ni bilo dvoma. Taka blasfemija! Več kot božji rop! In naš fajmošter Škulj so svečano oznanili in brali črno mašo, da se razžaljeni križani Bog potolaži, obenem so seveda obvestili takoj orožništvo o stvari, da izsledi zlikovce. Posebna žalostna pridiga in posebne molitve so se opravljale za priprošnjo in odvrnitev kazni ter spreobrnitev grešnikov — Sokolov seveda, o tem ni nihče dvomil. Med tem je šlo orožništvo skrbno na delo, izsledilo krivce ter jih izročilo državnemu pravdnistvu. Toda o joj — to niso bili brezverski in liberalni Sokoli, to so bili dobri, krščanski in verni — Orli! Joj, to je sedaj zadrega v farovžu; te dobre, čiste krščanske vojsčake ima sedaj državni pravdnik v rokah — gospod Škulj že tuhtajo kako bi se stvar rešila. Predvsem bodo preklicali črno mašo in žalostno pridigo.

Izdaja za konzorcij in urejuje Pavle Homan, Kočevje.
Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

P. t. potnikom in posetnikom Kočevja ter cenj. meščanstvu se priporoča

HOTEL „TRST“, Kočevje

Prvovrstna kuhinja. Najboljša vina.

Sobe za tujce. — Avtogaraža.

J. Klemenčič
hotelir.

Ali ste že poravnali naročnino?

Anton Bizjak, čevljarska delavnica Borovnica

izdeluje in oddaja svoje čevljarske izdelke zlasti moško trpežno obutev najceneje.

Rudniško vodstvo Kočevje javlja tužno vest, da je njen dolgoletni, nad vse vestni nastavljenec, gospod

Ferdinand Darovitsch

dne 22. septembra t. l. po kratki težki bolezni preminul. Pokojnika ohranimo v častnem spominu.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche
izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

Pozor!

Poljedelci in obrtniki!

Pozor!

Brezkonkurenčno si nabavite Vaše potrebščine, kakor: železo, pločevino, žičnike, žico, štedilnike, razno kovaško, ključavničarsko, mizarstvo in drugo obrtniško ter poljedelsko orodje, barve, razne lake, bencin, olje, firnež itd. Poljedelski stroji, razni plugi, brane, slamo-reznice, mlatilnice, čistilnice pri stari na novo urejeni tvrdki

Fr. Göderer nasl. FR. HUBER, Kočevje.

Zaloga najboljšega cementa in drugih stavbenih potrebščin.

Zaloga smodnika in vseh drugih lovskih potrebščin.

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.

Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokonzerti. — Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000.—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%